

บทความวิจัย

การศึกษาเปรียบเทียบการสืบสวนสอบสวนตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ของประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย

ฉัตรตมมาศ วิเศษสินธุ์*

*อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บทคัดย่อ

วิจัยเล่มนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยเรื่องการสืบสวนสอบสวน เพื่อค้นหาความเหมือนและแตกต่างกันระหว่างกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไทยและมาเลเซีย เจตนารมณ์เบื้องหลังบทบัญญัติ ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายของทั้ง 2 ประเทศ เนื่องจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ที่มีใช้เป็นเรื่องที่มีผลต่อเรื่องเศรษฐกิจเท่านั้น แต่การเปิด AEC ยังเป็นเสมือนการเปิดเสรีทางการค้า การลงทุน และแรงงาน ซึ่งผลทำให้การติดต่อของประชากรในประเทศ AEC นั้นง่ายขึ้น เสมือนการก่อตัวเป็นสังคมใหม่ที่ใหญ่ขึ้นแต่ละประเทศก็ยังมีกฎหมายของแต่ละประเทศที่แบ่งขอบเขตเรื่องที่เกิดการกระทำความผิดไว้ ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์สองประการดังนี้ ประการแรก ค้นหาและศึกษาเรื่องการสืบสวนสอบสวนโดยมุ่งหวังให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชนผู้ที่ต้องมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีอาญาเรื่องการสืบสวนสอบสวนในประเทศมาเลเซีย เพื่อให้เข้าใจหรือปฏิบัติตามบทบัญญัติ เจตนารมณ์เบื้องหลังของกฎหมาย หรือบริบทการบังคับใช้กฎหมายที่แตกต่างกัน ประการที่สอง ทราบถึงสภาพปัญหา ความแตกต่าง และหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเรื่องการสืบสวนสอบสวนของประเทศไทยกับกฎหมายของประเทศมาเลเซีย และวิเคราะห์ว่ากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเรื่องการสืบสวนสอบสวนของประเทศไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบันควรปรับปรุงอย่างไรสอดคล้องกับหลักสากลหรือไม่

จากการศึกษาพบว่าเจตนารมณ์เบื้องหลังกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องการสืบสวนสอบสวนของประเทศไทย กับประเทศมาเลเซียมีความเหมือนและสอดคล้องกันทั้งหมด เช่น การนำหลักสากลต่างๆ มาบัญญัติในตัวบทกฎหมาย แต่ตัวบทบัญญัติกฎหมายยังมีความแตกต่างกันในรายละเอียด เช่น มาเลเซียมีการกำหนดการดำเนินกระบวนทางอาญาได้ทันทีไว้อย่างชัดเจน ในเรื่องการจัดหาทนายความเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องจัดหาให้โดยไม่มีเงื่อนไข ไม่มีการถามปากคำผู้เสียหายหญิงในคดีเกี่ยวกับเพศโดยเจ้าหน้าที่ผู้หญิง ส่วนที่กฎหมายมาเลเซียคุ้มครองสิทธิมากกว่าไทยคือ มาเลเซียจะมีการตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อรักษาสิทธิของเด็กที่เกี่ยวกับคดีอาญา นอกจากนี้ จากการศึกษายังพบความไม่สอดคล้องกับหลักสากลในรายละเอียด ประเทศละหนึ่งกรณี คือ กฎหมายของประเทศไทยในเรื่องรัฐจะจัดหาทนายความให้โดยไม่ค่าใช้จ่าย เฉพาะคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือคดีที่ผู้ต้องหาอายุไม่เกิน 18 ปี ในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา หรือ คดีที่มีอัตราโทษจำคุกโดยผู้ต้องหาต้องการทนายความเท่านั้น ส่วนของมาเลเซีย คือเรื่องที่ไม่มีการกำหนดบทบัญญัติขั้นตอนการดำเนินงาน เงื่อนไข ข้อจำกัดอย่างรัดกุมในการเก็บพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์

คำสำคัญ : กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, การสืบสวน, การสอบสวน, ประหารชีวิต



Research

A Comparative study about of investigation and Inquiry under the Criminal Procedure Code of Thailand and Malaysia

Chattamat Wisetsin*

**Lecturer, Faculty of Law, Suratthani Rajabhat University*

Abstract

This research aims to study the Criminal Procedure Code on the investigation and inquiry of Thailand in order for comparison and contrast between the Criminal Procedure Code of Thailand and Malaysia as well as the intendment of legal provision and law enforcement of both countries. As the formal establishment of the ASEAN Economic Community does not only affect the economic aspect but also creates the trade, investment and labor liberalization facilitating the communication among AEC people. Despite the Community is compared to the establishment of new and bigger society, each country has its own law which governs the offenses. Accordingly, this research has 2 objectives as follows. Firstly, this is to study and research the investigation and inquiry with the intention of offering benefits to people required to involve in the criminal procedure and the investigation and inquiry of Malaysia so that they understand the different context of legal provision, intendment of law or law enforcement. Secondly, this is to understand the problems, differences and regulations of enforcement of the Criminal Procedure Code of Thailand and Malaysia on the investigation and inquiry and to analyze whether Thailand's current Criminal Procedure Code should be amended and accords with the international regulations.

According to the study, it found that the intendment of the Criminal Procedure Code on the investigation and inquiry of Thailand and Malaysia shared similarity and accordance fully. For example, the international regulations were adopted to enact their domestic legal provisions but had different details. For instance, Malaysia could enforce the criminal procedure with other laws in addition to the Criminal Procedure Code by clear legal provisions in order to enforce the criminal procedure immediately. Furthermore, the Malay authorities were responsible for providing lawyers unconditionally but there was no female official to inquire female victims in sexual cases. On the issue that Malaysia protecting right more than Thailand, it found that Malaysia would authorize a person or group of persons to protect child's right in the criminal case. Moreover, according to the study, it found the discordance with the international regulations in both countries, one case in each country. Regarding to Thai laws, the authorities would provide a lawyer without costs and expenses for specific cases with death penalty or under 18-year alleged offender on the date the inquiry official notifies the allegation or case with prison sentence which the alleged offender required the lawyer only. With regard to Malaysia laws, there were no strict provisions for procedures, conditions and limitations to collect scientific evidences.

Keywords: Criminal Procedure Code, Investigation, Inquiry, Death Penalty



บทนำ

ปัจจุบันมีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ ASEAN Economic Community (AEC) คือเป็นการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองกับคู่ค้า และเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจระดับโลก ที่เน้นการเคลื่อนย้ายเสรีด้านเงินทุน สินค้า และแรงงาน

ประเทศไทยในฐานะที่มีอาณาเขตเป็นศูนย์กลางของอาเซียนจึงเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในด้านกฎหมายและระบบงานยุติธรรม เนื่องจากการที่ประชาชนจากประเทศหนึ่งต้องไปประกอบกิจการ งานใด ๆ หรือไปเป็นแรงงาน ในอีกประเทศหนึ่ง จำเป็นต้องมีการศึกษาหรือทำความเข้าใจระบบกฎหมายและระบบงานยุติธรรมของประเทศสมาชิกอาเซียนที่ต้องการจะไป แต่เนื่องจากความแตกต่าง และความหลากหลายทั้งเรื่องภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม ล้วนเป็นข้อจำกัดในการดำเนินชีวิตในประเทศนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการสืบสวนสอบสวนทางอาญาที่ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ กฎหมาย หรือข้อมูลจากประเทศสมาชิก เพื่อให้ประชาชนทราบถึงสิทธิหน้าที่ของตนเมื่อต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว

ผู้วิจัยได้เลือกประเทศมาเลเซียเป็นกรณีศึกษา เนื่องจากมีพรมแดนที่ติดต่อกับประเทศไทยทางทิศใต้มีการติดต่อค้าขายและท่องเที่ยวในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก จึงทำให้เกิดปัญหาข้อพิพาทขึ้นระหว่างคนไทยกับคนมาเลเซียซึ่งส่งผลให้เกิดคดีอาญาเป็นจำนวนมาก อีกทั้งเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียมีอัตราเติบโตในลำดับที่ใกล้เคียงกับประเทศไทยมากในจำนวนของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมด

การศึกษาค้นคว้านี้จะเปรียบเทียบเนื้อหาการสืบสวนสอบสวนเรียงลำดับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย เพื่อหาความเหมือนและความแตกต่างกับกฎหมายของประเทศมาเลเซีย คือ โดยส่วนใหญ่จะใช้ Criminal Procedure Code และมีบางพื้นที่ใช้ Evidence Act 1950, Child Act 2001, Penal Code และ Police Act 1967

1. เปรียบเทียบความแตกต่างเรื่องการสืบสวนสอบสวนตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยและกฎหมายของประเทศมาเลเซีย

ผู้วิจัยจะศึกษาเปรียบเทียบการสืบสวนสอบสวนตั้งแต่ คำนียามการสืบสวนสอบสวน การเริ่มต้นคดีอาญา ข้อห้ามในการสอบสวน สิทธิของผู้ต้องหาในชั้นสืบสวนสอบสวน สิทธิของผู้หญิงในการสอบสวน สิทธิของเด็กในคดีอาญา การรับรองพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ การขึ้นสูตรพลิกศพ และการตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ทั้งของประเทศไทยและของประเทศมาเลเซีย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีทั้งความเหมือนและความแตกต่าง เพื่อหาความเหมือนและความแตกต่างเพื่อให้ประชาชนรับรู้ทั้งขั้นตอน กระบวนการ สิทธิ หน้าที่ต่าง ๆ ที่จำต้องยอมรับในกฎหมายของแต่ละประเทศ

2. วิเคราะห์ความสอดคล้องของการสืบสวนสอบสวนตามกฎหมายไทยและกฎหมายมาเลเซียกับแนวคิดทฤษฎีสากล

เมื่อได้ศึกษาความเหมือนและความแตกต่างของการสืบสวนสอบสวนตามกฎหมายของประเทศไทยและประเทศมาเลเซียแล้ว จะได้แนวคิดทฤษฎีสากล เช่น หลักการเรื่องวัตถุประสงค์ของการสืบสวนสอบสวน ทั้งแนวคิดการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control) กับแนวคิดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน (Due Process of Law) หลักการเริ่มต้นการสืบสวนในแนวความคิดที่ว่ารัฐมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย (Public Prosecution) หรือแนวความคิดที่ว่า การดำเนินคดีอาญาโดยเอกชนผู้เสียหาย (Private Prosecution) หรือแนวความคิดที่ว่าหลักการดำเนินคดีอาญาโดยประชาชน (Popular Prosecution)

หลักการข้อห้ามในการสอบสวนที่มาจากแนวคิดตามหลักการ The Exclusionary Rule

หลักการเกี่ยวกับสิทธิของผู้ต้องหา เช่น สิทธิที่จะได้รับรู้ในข้อหาและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิด สิทธิที่จะได้รับการแจ้งเตือน (Miranda Warning) สิทธิที่จะไม่ให้การ (Right to Silence) สิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความและผู้พิทักษ์ผู้ต้องหาไว้วงใจ

สิทธิที่จะถูกสอบสวนอย่างรวดเร็ว (Speedy Trial Clause)

หลักการเรื่องสิทธิของผู้หญิงในการสอบสวนตามหลักสิทธิมนุษยชน

หลักการเรื่องสิทธิของเด็กในคดีอาญา ความคุ้มครองของสิทธิเด็กและเยาวชนในการดำเนินคดีอาญาตามมาตรฐานสากลและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Right of the Child) และกฎของสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชน ถูกถูกรอนสิทธิเสรีภาพ (United Nation Rules for The Protection of Juveniles Deprived of Their Liberty)

หลักการเรื่องพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ การชันสูตรพลิกศพ ที่โปร่งใส (Transparency) ต้องยึดหลักนิติรัฐ คือ ตรวจสอบและถ่วงดุลได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเหมือนหรือแตกต่างของเจตนารมณ์เบื้องหลังกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องการสืบสวนสอบสวนของประเทศไทย กับกฎหมายของประเทศมาเลเซีย

2. เพื่อศึกษาความเหมือนหรือแตกต่างกันของบทบัญญัติของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องการสืบสวนสอบสวนของประเทศไทยกับกฎหมายของประเทศมาเลเซีย

3. เพื่อศึกษาความสอดคล้องระหว่างการบังคับใช้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องการสืบสวนสอบสวนทั้งของประเทศไทยกับกฎหมายของประเทศมาเลเซียกับหลักสากล

สมมติฐานของการวิจัย

การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเรื่องการสืบสวนสอบสวนของประเทศไทยกับการสืบสวนสอบสวนของประเทศ

มาเลเซียเพื่อค้นหาเจตนารมณ์และความแตกต่างระหว่างกัน ตลอดจนความสอดคล้องกับหลักสากล

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) ด้วยการศึกษาตัวบทในรูปแบบประมวลกฎหมาย หนังสือ ตำรา ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และดุซนินพนธ์ คำพิพากษา บทความ ตลอดจนเอกสารในรูปแบบอื่นๆ ที่เชื่อถือได้ของทางราชการ

ผลการวิจัย

1. เจตนารมณ์เบื้องหลังกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องการสืบสวนสอบสวนของประเทศไทย กับประเทศมาเลเซียมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

การอภิปรายผล

เจตนารมณ์เบื้องหลังกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยและ Criminal Procedure Code ของประเทศมาเลเซียส่วนใหญ่เหมือนกัน มีลักษณะของการรักษาสันติระหว่างแนวคิดการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control) กับแนวคิดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน (Due Process of Law) ในภาพรวมของกระบวนการสืบสวนสอบสวน เช่น แนวคิดเรื่องรัฐมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย (Public Prosecution) และในขณะเดียวกันต้องให้สิทธิเอกชนในการฟ้องคดีอาญาของ (Private Prosecution) ด้วยก็ดี หลักการต้องค้นหาความจริงอันเป็นวัตถุประสงค์ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแต่ก็ไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยละเมิดกฎหมาย (The Exclusionary Rule) ก็ดี หลักการเรื่องดังกล่าวแม้จะเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องรักษาความสงบเรียบร้อยและปกป้องผู้เสียหาย แต่ก็ให้สิทธิผู้ต้องหาต่อสู้อย่างเต็มที่ตามหลักฟังความทุกฝ่าย (Audiatur et Altere Pars) โดยให้ผู้ต้องหาสิทธิที่จะทราบข้อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิด มีสิทธิที่จะเงียบ (Right to Silence)

ไม่ให้ถ้อยคำใด ๆ ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองและสิทธิที่จะได้รับการแจ้งเตือนเรื่องดังกล่าว (Miranda Warning) มีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความและผู้ที่ต้องหาไว้วางใจ (Right to Counsel) ก็ได้หลักการที่ว่าตราบใดที่ยังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผู้นั้นกระทำความผิด ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้บริสุทธิ์ ผู้ต้องหาจึงมีสิทธิที่จะได้รับดำเนินคดีที่เป็นธรรม (Rights to Fair Trial) ทั้งเรื่องสิทธิที่จะถูกสอบสวนอย่างรวดเร็ว (Speedy Trial Clause) หลักสิทธิมนุษยชนที่ว่าผู้หญิงและเด็กย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา หรือการได้มาซึ่งพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ต้องเคารพสิทธิเสรีภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิในร่างกายก็ดี หรือเมื่อเกิดภาวะขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ในหน้าที่ ต้องมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ของกระบวนการยุติธรรม (Transparency and Accountability)

2. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องการสืบสวนสอบสวนของประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียมีความแตกต่างกันอย่างไร

การอภิปรายผล

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยและ Criminal Procedure Code ของประเทศมาเลเซียส่วนใหญ่จะมีความคล้ายคลึงกันในหลักการแต่จะมีความแตกต่างในทางรูปแบบ เช่น

ประเด็นที่ 1 ความแตกต่างเรื่องบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาที่อยู่ในกฎหมายอื่น ๆ นอกจากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

บทบัญญัติของประเทศไทยในเรื่องกระบวนการดำเนินคดีทางอาญาจะรวบรวมไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่กฎหมายของประเทศมาเลเซียจะมีการแบ่งแยกออกไป เช่น ในเรื่องเด็ก แม้จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญากับเด็กก็ต้องไปดูบทเฉพาะใน Child Act 2001 ในเรื่องที่เกี่ยวข้องพยานหลักฐานทางอาญารวบรวมไว้ใน Evidence Act 1950 ซึ่งแตกต่างจากพยานหลักฐานทางแพ่งและอาญาของไทยที่มีบทบัญญัติแยกออกจากกัน หรือเรื่องอำนาจของตำรวจเรื่องการดำเนินคดีอาญาบางส่วนจะต้องศึกษาต่อใน Police Act 1967 เป็นต้น

ประเด็นที่ 2 ความแตกต่างเรื่องการกำหนดบทบัญญัติที่รัฐสามารถดำเนินกระบวนการทางอาญาได้ทันทีไว้อย่างชัดเจน

การเริ่มต้นการสืบสวนสอบสวนตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยจะมีการแบ่งแยกเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน และคดีความผิดต่อส่วนตัว โดยมีหลักการกำหนดไว้ว่าผู้เสียหายคือใคร กล่าวคือ คดีความผิดที่กระทบต่อสังคมส่วนรวม ถือว่ารัฐเป็นผู้เสียหายสามารถดำเนินคดีได้ทันที เช่น ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย หรือความผิดฐานข่มขืนโดยประมาท เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสหรือตาย และคดีความผิดที่ผู้เสียหายได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรง สังคมไม่ได้รับผลกระทบหรือเดือดร้อนจากการกระทำผิดนั้นด้วย ดังนั้น ผู้เสียหายจึงมีสิทธิ์เข้าดำเนินคดีได้เอง หรือมอบให้รัฐดำเนินคดีแทนก็ต้องแจ้งความร้องทุกข์ตามระเบียบ แต่ใน Criminal Procedure Code ของประเทศมาเลเซีย จะกำหนดชัดเจนลงไปเลยว่า Section ใดในกฎหมายอาญา Penal Code ที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้วเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถดำเนินการเองได้ทันทีที่ทราบเรื่อง

ประเด็นที่ 3 ความแตกต่างเรื่องหน้าที่ของรัฐที่ต้องจัดหาทนายความให้ผู้ที่ไม่มีทนายความและต้องการทนายความ

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยรัฐต้องจัดหาทนายความให้เพียง 3 กรณี คือ คดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต คดีที่ผู้ต้องหาอายุไม่เกิน 18 ปี ในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา และคดีที่มีอัตราโทษจำคุกโดยผู้ต้องหาต้องการทนายความแต่ใน Criminal Procedure Code ของประเทศมาเลเซีย ถ้าผู้ต้องหาไม่มีทนายความและต้องการทนายความเจ้าหน้าที่ต้องจัดหาให้โดยไม่คิดค่าบริการ อย่างไม่มีเงื่อนไข โดยมีหน่วยงานชื่อ Legal Aid Centre (LAC) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ประเด็นที่ 4 ความแตกต่างเรื่องการคุ้มครองผู้เสียหายหญิงในคดีเกี่ยวกับเพศ โดยการจัดให้เจ้าหน้าที่ผู้หญิงเป็นผู้รับฟัง

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยคุ้มครองสิทธิของผู้หญิงในการสอบสวน 2 กรณี คือ

การตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาให้ตรวจตัวโดยเจ้าพนักงานซึ่งเป็นหญิง และการถามปากคำผู้เสียหายหญิงในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศให้พนักงานสอบสวนที่เป็นหญิงเป็นผู้สอบสวนแต่ใน Criminal Procedure Code ของประเทศมาเลเซียให้ความคุ้มครองเพียงกรณีเดียว คือ ตรวจตัวผู้หญิงคนใด จะต้องทำโดยผู้หญิงคนอื่นโดยไม่มีเรื่องการถามปากคำผู้เสียหายหญิงในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศซึ่งเป็นเรื่องที่จะเอื้ออำนวยและกระทบกระเทือนจิตใจไม่ว่าหญิงนั้นจะอายุเท่าไร

ประเด็นที่ 5 ความแตกต่างเรื่องรูปแบบของการคุ้มครองเด็ก

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยคุ้มครองสิทธิของเด็กในรูปแบบตั้งเงื่อนไขเรื่องสถานที่และบุคคลที่อยู่ร่วมกับเด็กในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แต่ใน Child Act 2001 ของประเทศมาเลเซียจะตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อดูแลสิทธิของเด็กในทุกเรื่อง ชื่อว่า Child Protection Team ซึ่งหนึ่งในบุคคลที่อยู่ในที่นี้จะเป็นตำรวจเพื่อรักษาสิทธิของเด็กได้อย่างเต็มที่

ประเด็นที่ 6 ความแตกต่างเรื่องไม่มีบทบัญญัติเงื่อนไขของการเก็บหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในเรื่องสิทธิในร่างกายของผู้ต้องหาไว้ในกฎหมายหลัก

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยจะมีการบัญญัติอย่างชัดเจนว่า อำนาจของพนักงานสอบสวนในการเก็บหลักฐานทางวิทยาศาสตร์สามารถทำได้ในกรณีใดบ้าง และมีเงื่อนไขอย่างไร เช่น การตรวจเก็บส่วนประกอบของร่างกาย จะทำได้ถ้า เป็นความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี และต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควร ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุด ไม่อันตราย และต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้น แต่ใน Criminal Procedure Code ของประเทศมาเลเซีย จะกำหนดเพียงผลของพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์นั้น คือ การรับฟังผู้เสียหายที่ได้ตรวจพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งจากการค้นคว้าพบว่าแม้แต่ใน Police Act 1967 ก็ไม่ได้กำหนดเงื่อนไขหรืออำนาจในการเก็บหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ไว้แต่อย่างใด

ประเด็นที่ 7 ความแตกต่างในเรื่องการไต่สวนการตายของศาล

ใน Criminal Procedure Code ของประเทศมาเลเซีย หากการตายเป็นผลจากการกระทำผิดอาญาใดๆ รวมถึงการตายเกิดขึ้นในระหว่างบุคคลอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ศาลจะเป็นผู้ไต่สวน “สาเหตุการตาย” แต่กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยจะให้ศาลไต่สวนการตายเฉพาะในกรณีที่ต้องการความโปร่งใสของตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้นเช่น กรณีการตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน เป็นต้น

3. ในการบังคับใช้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องการสืบสวนสอบสวนทั้งของประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียนั้น สอดคล้องกับหลักสากลแล้วหรือไม่

การอภิปรายผล

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยและ Criminal Procedure Code ของประเทศมาเลเซียส่วนใหญ่จะมีความสอดคล้องกับหลักสากลในเรื่องการสืบสวนสอบสวนแล้ว แต่ก็ยังมีเรื่องที่ยังไม่สอดคล้องกับหลักสากลประเทศละหนึ่งเรื่อง กล่าวคือ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยยังไม่สอดคล้องกับหลักการ Miranda Right ประเด็นที่ว่าหากผู้ต้องหาไม่มีทนายความหรือที่ไม่มีเงินที่จะจ้างทนายความเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องดำเนินการจัดหาให้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย ซึ่งตามหลัก Miranda Right ไม่ได้จำกัดกรณี ว่าต้องเป็นคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต คดีที่ผู้ต้องหาอายุไม่เกิน 18 ปี ในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา หรือ คดีที่มีอัตราโทษจำคุกโดยผู้ต้องหาต้องการทนายความ เหมือนของไทย ส่วนของประเทศมาเลเซีย คือเรื่องที่ไม่มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน เงื่อนไข ข้อจำกัด อย่างรัดกุมในการเก็บพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ซึ่งด้วยลักษณะของวิธีการ ในบางกรณีเจ้าหน้าที่ต้องมีการละเมิดสิทธิในร่างกายของผู้ต้องหาเพื่อจะได้หลักฐานมา การที่ไม่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายหลักหรือกฎหมายระดับพระราชบัญญัติเช่นนี้อาจทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานอย่างยากลำบากและประชาชนเองก็ไม่ทราบถึงหลักการ

ปฏิบัติที่ถูกต้องว่า เจ้าหน้าที่ดำเนินการอย่างไรกับประชาชนได้ หรือไม่ได้บ้าง ผิดหลักการนิติธรรม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเปรียบเทียบการสืบสวนสอบสวนตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยกับการสืบสวนสอบสวนของประเทศมาเลเซีย พบว่าทั้งการสืบสวนสอบสวนของทั้ง 2 ประเทศมีมาตรฐานที่สอดคล้องกับหลักสากล มีความแตกต่างกันในรายละเอียดเท่านั้นและเนื่องจากเหตุผลในการศึกษาเปรียบเทียบครั้งนี้เพื่อเป็นองค์ความรู้ในกรณีที่หากมีความผิดอาญาเกิดขึ้นกับคนไทยหรือวิสาหกิจไทยที่ทำการค้าในประเทศมาเลเซีย หรือคนไทยหรือวิสาหกิจไทยเหล่านั้นเป็นผู้กระทำความผิด จะได้ทราบถึงความแตกต่างของการสืบสวนสอบสวน สิทธิของผู้ต้องหาในกรณีที่คนไทยตกไปเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากการศึกษากฎหมายของประเทศมาเลเซีย รูปแบบในการแก้ปัญหาของกฎหมายมาเลเซียจะเป็นรูปแบบที่ไม่มีความซับซ้อนโดยมักจะสร้างหน่วยงานที่รับผิดชอบขึ้นมาเพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย เช่น หน่วยงานที่คุ้มครองเด็ก Child Protection Team หรือหน่วยงานช่วยเหลือในด้านกฎหมาย Legal Aid Centre (LAC) ซึ่งการกำหนดเช่นนี้มีข้อดีต่อระบบกฎหมาย Civil Law เพราะเมื่อวิวัฒนาการของอาชญากรรมก้าวหน้าไปมาก อาจมีกรณีที่เกี่ยวข้องกฎหมายที่มีข้อบกพร่องได้ไม่ทันทั่วทั้งที่ การที่มอบหมายคณะทำงานใดๆ ขึ้นมาแก้ปัญหาล่วงหน้าก่อนก็เป็นผลดีในเรื่องระยะเวลา

2. ความเท่าเทียมกันในการต่อสู้คดีอาญาของไทย ยังมีความเหลื่อมล้ำอยู่มาก จากสาเหตุที่รัฐไม่ได้จัดหาทนายความให้ผู้ต้องหาทุกกรณีโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ความไม่เท่าเทียมนี้เกิดจากสิ่งสำคัญคือฐานะทางเศรษฐกิจของตัวผู้ต้องหาที่ไม่สามารถจ้างทนายความเพื่อปกป้องสิทธิของตนได้

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎีกา นายาวุฒิพงศ์. 2557. “กลไกตรวจสอบกรณีวิสามัญฆาตกรรม : ศึกษากรณีการตายเกิดจากการกระทำของเจ้าพนักงานตำรวจ” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. 2547. “คำอธิบายหลักกฎหมายวิธีพิจารณาว่าด้วยการดำเนินคดีในขั้นตอนก่อนการพิจารณา” กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จักรวรรดิพิมพ์
- คณิต ณ นคร. 2546. “กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา” กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์วิญญูชน
- คณิต ณ นคร. 2552. “วิ.อาญา วิพากษ์” กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- คณิง ฤชัย. 2555. “กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเล่ม 1” กรุงเทพฯ:โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ชัยเกษม นิติสิริ. 2552. “ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาภาค 2 สอบสวน” กรุงเทพฯ:สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
- ไชยศ อรุณสุริยศักดิ์. 2554. “การสืบสวนสอบสวนพิเศษโดยการดักฟังในกฎหมายการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ดวงใจ สิงหนาท. 2555. “การรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาเนื่องมาจากการกระทำโดยมิชอบ” สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม
- ธนาชัย ศรีวิรุฬชัย. 2553. “เทคนิคการสืบสวน” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ปัทมกร ตริเทพชาญชัย. 2556. “มาตรการไต่สวนการตาย : ศึกษามาตรการตรวจสอบ ถ่วงดุลในการค้นหาความจริงกรณีการตายของผู้ป่วยในความ

- ดูแลของแพทย์” วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- ประกิจ เพชรรัตน์. 2553. “การคุ้มครองเสรีภาพของ
ผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน” สถาบันพัฒนา
ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม
- ปวรวิศร เลิศธรรมเทวี. 2559. “องค์กรณีวินิจฉัย
ความชอบธรรมด้วยรัฐธรรมนูญ ศึกษา
เปรียบเทียบในกลุ่มประเทศอาเซียน ”
สำนักงานศาลยุติธรรม
- มยุรา วิมลโลหการ. 2553. “การแสวงหาพยานหลักฐาน
ในคดีอาชญากรรมโดยใช้เทคนิคการสืบสวน
สอบสวนพิเศษ” วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- รุ่งนภา เอี่ยมศรี. 2558. “สิทธิของผู้ต้องหาเกี่ยวกับการ
ช่วยเหลือทางกฎหมาย” วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- วรวิทย์ สุนทรเสถียรเลิศ. 2557. “การเริ่มคดีอาญาโดย
พนักงานอัยการ” วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- วศินี วงศ์นิติ. 2550. “อำนาจสืบสวนคดีอาญาของเจ้า
พนักงาน:ศึกษามาตรการในการคุ้มครองสิทธิ
และเสรีภาพของประชาชน” วิทยานิพนธ์นิติ
ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- เสกสรร อำภาไพ. 2551. “อำนาจเจ้าพนักงานในการ
สืบสวนคดีเกี่ยวกับการก่อการร้ายในประเทศ
ไทย : ศึกษาเปรียบเทียบการบังคับใช้กฎหมาย
USA Patriot Act ของประเทศสหรัฐอเมริกา”
วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- LAWS OF MALAYSIA(REPRINT) Act 593 CRIMINAL
PROCEDURE CODE Incorporating all
amendments up to 1 January 2006
- THE ADMINISTRATION OF CRIMINAL JUSTICE
INMALAYSIA: THE ROLE AND FUNCTION
OF PROSECUTION (Abdul Razak Bin Haji
Mohamad Hassan)